

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Cautela Confessarii Pro Foro Sacramentali Occasione
Decretorum S. M. Alex. VII. Innoc. XI. Et Alexandri VIII. ...**

Matthaeucci, Augustín

Francofurti Ad Moenum, 1711

Cap. IV. Infidelis.

urn:nbn:de:hbz:466:1-40684

positum, & tenuitatem propriæ opinionis, dubitet de honestate suæ operationis, adeoque quod peccet; & idè accendendum, numquam licere uti opinione tenuiter probabili.

4. Nota, Sacerdotem inuenientem moribundum, & dubitantem, an dolor ipse sit sufficiens ad valorem Sacramenti, dum non potest ad maiorem excitare, debere ipsum absoluerè, apponendo conditionem, *si es capax*: per quam vitatur irreuerentia Sacramenti: ex lege Charitatis succurritur salutis animæ, extremè indigenti, & ipsa necessitas operatur, ut non leuiter, sed prudenter operetur. Felix exam. 10. 1. nu. 78.

CAPUT IV,

Prop. IV. ab Innoc. XI. Sc.

Infidelis.

PROP. 4. *Ab infidelitate excusabitur infidelis non credens, autius opinione minus probabili.*

Author propositionis fuit Sancius in *selectis disput. 19. nu. 7.* scribens, quòd, sicut homo in aliis matris, & præceptis excusatur à peccato, si sequatur opinionem minus probabilem de non peccato: ut si supponatur esse probabile non licere piscari die festo, & minus probabile licere, qui operatur secunda opinione ductus, à peccato excusatur; ita in præcepto credendi veritates fidei Catholice, ait, excusabitur infidelis à peccato infidelitatis, ductus opinione minus probabili; sic Lutheranus minus probabiliter iudicans, quòd sua secta sit vera, & magis probabiliter, quòd vera sit Religio Ca-

tholica, excusatur per Sancium, si suam sectam, & infidelitatem non deponat. Verùm, quòd illatio sit falsa, constat manifestè. 1. Ex decreto Innoc. 2. Ex quo Hæreticus veram probabilitatem habere non possit de veritate suæ falsæ sectæ; etenim si attenderet, vel ponderaret motiva credibilitatis, propter quæ euidenter constat mysteria fidei Catholice esse à Deo revelata, juxta dicenda cap. 13; experiretur suam sectam esse certò falsam.

2. Hinc hæreticus prudenter dubitans de veritate suæ sectæ, tenetur suam infidelitatem deponere, procurando sibi certitudinem fidei Catholice, ad quam, sufficenti adhibita diligentia, infallibiliter perveniet, si sincero animo veritatem quærat, & cum viris in Catholica Doctrina peritis, conferat; adeò ut, si hanc diligentiam omittat, peccet: quemadmodum peccat, qui dubitat, an hodie, v. g. urgeat præceptum autentici Missam, si non adhibeat diligentiam pro comperienda veritate, vel Missam non audiat; sed infidelis habens opinionem probabilem de veritate suæ sectæ, & probabiliorem de veritate fidei Catholice, debet prudenter dubitare de suæ sectæ veritate, & quòd in errore versetur; nam per iudicium magis probabile, magis verisimilis ei apparet Religio Catholica, quàm sua secta, ergo non potest absque peccato eam retinere, sed debet ipsam deserere, & Religionis Catholice fidem suscipere, vel argumenta examinare, propter quæ Mysteria fidei ita apparent ut imprudentissimus esset, qui non crederet. Quæ omnia in instructione penitentis ponderet Confessarius eum.

eumque ad sequelam probabilioris inducat: nam sanè res maximi momenti est, Deum offendere moraliter, aut non; & in praxi circa eum in materia hæresis hæc reddat, quæ diximus *lib. 1. cap. 3. per totum*; & *ibi nu. 4.* videat hæresis definitionem, *nu. 5.* naturam pertinaciæ; & *nu. 6.* divisionem hæresis in internam, & externam, & sequentibus numeris alia plura de schismaticis, & Apostatis, Blasphemia hæreticali, & absolutione ab hæresi; legat etiam *cap. 33. sub nu. 17.* & *cap. 34. nu. 29.* decretum Alexand. VII. declarantis in Jubileis non dari facultatem absolventi ab hæresi; & interim subsequenti non negligat, ut optimi Confessarii partes impleat, & de re non ad eum Confessariis obvia plenè instruat.

3. Quæritur. *In quo differant infidelis materialis, & infidelis formalis?*

Resp. In hoc, quod infidelis materialis, seu materialiter ille dicatur, qui ideò non credit mysteria fidei divinæ, nec diligentiam adhibet, ut ipsius veritatem allequatur, quia nil de ipsa, aut Ecclesiæ definitione audivit; & propterea credere non potest, teste Apostolo ad Roman. 10. *quomodo credent ei, quem non audierunt, & quomodo audient sine predicante?* in quo infidelitas peccatum non est ex D. Thoma 2. 2. *quest. 10. in corp. & damnatur propter alia peccata, quæ sine fideremitti non possunt: iste consignandus est Catechistæ instruendus pro Baptismo, & consulendus Inquisitor, vel Ordinarius.*

Infidelis verò formaliter ille est, qui, vel postquam recepit fidem, eam, ut Apostata, in totum discredendo pertinaciter

Martha d'cci Caurela Confess.

omnibus articulis fidei, vel in partem, ut Hæretici, aliquem negando, deserit; vel, qui credere non vult, quamvis ei mysteria fidei sunt sufficienter ab Ecclesia proposita, esse à Deo revelata; vel diligentiam non adhibet in indaganda veritate fidei Catholica, postquam de ipsa notitiam habuit; in quo infidelitas culpabilis est, & peccatum, nec absolvendus à Confessario ordinario.

4. Quæritur. *Quanam sit differentia inter Paganismum, Judæismum, & Hæresim?*

Resp. Hæc, quod Paganismus sit infidelitas eorum, qui nunquam receperunt fidem, nec credunt ullo modo in Christum, aut venturum, aut venisse. Judæismus verò sit infidelitas eorum credentium Christum venturum, postquam fides Catholica dicitur eum venisse: præfati egent instructione pro Baptismo.

Hæresis autem, est infidelitas eorum, qui licet credant Christum venisse, discredunt aliquibus articulis fidei sufficienter propositis; quam suo loco supra citato descripsimus: quod sit error intellectus cum pertinacia voluntatis contra aliquem articulum fidei, quæ absolvi non potest juxta dicta *ibid. cap. 3. nu. 7.*

5. Quæritur. *An sit Hæreticus, qui in ebrietate hæresim internam ore pronunciat, & ab aliis didici se pronunciasse?*

Resp. Distinguas triplex genus ebrietatis, *levissima, levis, & magna.* 1. Est quæ mentem non impedit sed hominem tantum exhilarat, & promptiorem ad loquendum reddit. 2. Mentem turbat, sed plenè usum rationis non auferit, 3. Totaliter alienationem mentis inducit, & usum rationis impedit sic, ut non advertens

(Nn)

tens

tens ebrius loquatur; quod ebrius, 1. & 2. fe. alicuius hereticus formaliter sit, conveniunt DD. asserentes, quod ebrietas levissima, nec à toto, nec à tanto excusat, nec propter eam minuitur pœna, sicut minuitur propter ebrietatem levem, Carena de off. Sup. Inquisit. par. 2. tit. 5. nu. 32.

Dubium est de ebrio tercia ebrietatis specie, & ratio dubitandi est; quia hæresis est error intellectus cum pertinacia voluntatis, & pertinacia in hoc consistit, ut quis, non obstante, quod cognoscat aliquid ab Ecclesia de fide teneri, non velit illud credere, sed contrarium: de ebrio autem, ut ebrio, non potest dici ipsum cognoscere, esse contra determinationem Ecclesiæ, quod ipse tenet, vel ore pronunciat, quia supponitur per ebrietatem usum rationis perfectè turbatum, & verbum non significativè, & formaliter, sed solum materialiter pronunciat.

Verùm, quia difficillimum est cognoscere, an ebrietas inducat totalem mentis alienationem: tutissima sententia est, quod tali ebrio, deposita ebrietate, à Confessario Ordinario absolutio non conferatur, maxime, quia ad hæresim externam per DD. fat est, quod hæresis interna extra scripto, verbo, vel factò ostendatur: ab excommunicatione excusant manifestantem hæresim internam coram Inquisitoribus, vel in Confessione Sacramentali, aut ad petendum consilium, vel auxilium ad effectum eam relinquendi; sed hic hunc effectum non reperio. Et ex his patet, quid dicendum de manifestante hæresim internam, in ira, Insaniam, somno & inadvertenter. In quo meliorem iudicio submitto.

2. Queritur. Quid agendum Confessario cum penitente, qui se accusans, hæc aperit: Pater, à quindecim diebus non fui confessus, ab illo tempore mihi aliud non occurrit, quam significare, quod in itinere per vim me coegerunt hæretici ad adorandam effigiem Lutheri, & frangendam Imaginem D. Petri, & Romani Pontificis?

Resp. Debet videre, an coactio fuerit absoluta, & precisa, in hoc consistens, quod quis ligatus, & profusus voluntate tenens, ab extrinseco impellente cogitur genua flectere Idolo, aut frangere Imaginem Sacram; vel conditionalis tantum, quæ habetur, dum, quis pro evitanda morte aliquod factum hæreticale committit.

Si invenerit coactionem fuisse precisam, & in mente errorem non habuisse contra fidem (quem haberet credens Luthero, non Sacris Imaginibus, adorationem deberi, & Romanum Pontificem non esse Christi Vicarium, D. Petri successorem) hæreticus non est, nec in eo peccavit, ratio est, quia sic coactus magis pati, quam agere convincitur cap. Sacris de iis, qua vi, mesure, &c. Carena est. par. 2. tit. 1. §. 15. nu. 80.

Si coactio non precisa, sed conditionalis fuerit ad instantem mortem vitandam (quam vitam, ut optimus Christianus sustinisset,) si corde credat totum, quod Ecclesia Romana credendum proponit, hæreticus non est, sed gravissimo Sacrilegio peccavit externa illa adoratione, quia cum id sit ab intrinseco malum, nullo potest sine honestari; ideo posse absolvi à Confessario non dubitatur, quia non est excommunicatus

tas excommunicatione Bullæ: verum ante absolutionem deberet ab eo abjurationem exigere, hoc est, curare, ut ipsum detestaretur Lutherum Hæreticam, ejusque dogmata, & crederet quidquid Ecclesia Catholica credit, & in ea Romani Pontificis primatum, ac esse Sanctorum Imagines colendas, cum juramento permanendi in fide Catholica, & quod amplius in futurum non sit similia commissurus. Monere quoque ipsum deberet, ut se præsentaret S. Tribunali ad factum sincerè fatendum, ut in casu denunciationis per alium gauderet beneficio spontè comparentium; immò optimum esset ad Sacrum Tribunal absolutum dimittere. & ita ego prædicarem.

7. Quæritur. *Quid agendum Confessario, apud quem pœnitens se accusat: Pater, videns improbos bonis fortuna, ac corporali salute abundare, sæpè hæc protuli: oportet in Mundo infamem ducere vitam, ut bona habeamus, nam improbi à Deo prosperantur; & sæpè addidi: pro me non est Deus.*

Resp. Debet interrogare, an, cum similia pronunciauerit, corde crediderit Deum in suis dispositionibus falli, injustum esse, acceptatorem personarum, ac approbare peccata, eaque his temporalibus remunerare; vel, Deum curam, & providentiam non habere; si invenerit talem, ad absolvendum est impotens, quia contra fidem pertinaciter errat; si verò errorem in mente non habuisse comperiat, peccavit peccato gravissimo blasphemie hæreticæ, quæ potest absolvi, ubi non est reservata, quæ

tamen ubique extra Urbem talis reputatur.

8. Quæritur. *Quomodo se gerere debeat Confessarius cum rustico pœnitente, quem inter constitendum reperit credere pœnas Inferni, sed non esse æternas, quia id à suo Parocho, instruente Parochianos, audivit?*

Resp. Videat, an dubitaverit de veritate sui Parochi, & quod falsum dicere potuerit; vel, an aliandè sciat, Ecclesiam tenere oppositum; si primum reperiat, eum peccasse pronunciet, non adhibendo diligentiam pro indaganda veritate, & se in Confessione de negligentia accuset; quinimò, si aliàs cum eo dubio Confessiones instituit; debet omnes ex integro repetere, dum in eis de tali negligentia mortaliter peccaminosa, non se accusaverit: si secundum, verè hæreticus est, & inabsolvibilis, si error mentis fuerit, etiam externus.

9. Sed quid, si non dubitavit?

Resp. Eum ignorantia inculcata à peccato excusat, & ab hæresi formali pertinacia. Vide Soula cap. 12. num. 11.

10. Quæritur. *An quodlibet peccatum contra fidem sit hæresis?*

Resp. Negativè; nam hæresis, ut diximus, est error intellectus cum pertinacia voluntatis, hoc est, viri Catholici; qui, tametsi sciat Ecclesiam aliquod definiuisse, adhuc vult tenere contrarium, quæ in quolibet peccato contra fidem non reperitur; ut legens libros prohibitos blasphemias hæreticæ proferens, exponens se periculo perdendi fidem, peccant contra fidem, & tamen, quæ tales, hæretici non sunt.

A1. Sed quid, dicendum de dubio in fide,

(Nn) 2

fide, Francisco V. G. qui non absolute dis-
scredit, E. C. Corpus Christi esse sub spe-
ciebus panis, sed de eo duntaxat dubitat,
quamvis sciat Ecclesiam contrarium te-
nere?

Resp. Si dubitat voluntarie, & cum
advertentia, hoc est, non obstante,
quod advertat, Ecclesiam id tenere, ad-
huc vult credere oppositum, hæreticus
est; nam sanè habet errorem in intelle-
ctu cum pertinacia voluntatis, vid. lib. I.
cap. 3. num. 11.

Diximus, si dubitat voluntarie, quia si
involuntarie dubitet sine ullo consensu
præstito, vel non obstante dubio, actum
fidei eliciat, dubiumque repellat, non
peccat immò potius meretur patiendò &
repellendò tentationes fidei. Signa ve-
rò, quod consensus defuerit, est dolor,
quem quis habet in istis dubiis; quæ nul-
lo modo vellet habere, & ipsa repellere
statim, ac cognoscuntur pulsare, elicien-
do actus ipsi contrarios.

12. Quaritur. An penitens in Con-
fessione teneatur aperire qualitatem hære-
si: interne, an nimirum fuerit Lutheri, an
verò Calvinii?

Resp. Quamvis neget Sanchez disp. 46.
de penit. qu. 7. num. 79. ex quo una hæ-
resis ab alia non videatur specie differre,
cum tota malitia, quæ est in hæresi, con-
sistat in irreverentia, qua fit Deo, cum
ipsi non creditur, quando ab Ecclesia
proponitur sufficienter testimonium ip-
sius; cenfeo tamen esse affirmandum:
ratio est, quia ex parte objecti materialis
sunt diversæ; nam Lutherus dicit,
corpus Christi esse simul cum substantia
panis in hostia consecrata: & Calvinus,
in ea non esse verè, & realiter Christi

Corpus; sed solum figurativè; propter
eà penitens diversa instructione eger;
immò, cum debeat hæreses abjurare, seu
detestari, necesse est, ut eas specificet;
quia igitur sunt circumstantiæ, admittit
notabiliter aggravantes, & mutantes ju-
dicium prudentis Confessarii, aperiendæ
sunt.

13. Quaritur. Penitens se accusat:
Pater, dixi, Deus est maledictus: Deus
Petrus non est Sanctus; & semel: Deus
sit maledictus, peto absolutionem?

Resp. Cautè est in hoc procedendum;
primò, super duobus primis interroge-
tur, an interne crediderit Deum esse ma-
ledictum, & D. Petrum non esse San-
ctum? & si affirmet, cum sit formaliter
hæreticus, absolvi non potest; si verò
non crediderit, est solum blasphemus hæ-
reticalis, & absolvi potest, si casus non
sit reservatus, vel nil aliud obstat; in
2. casu protulit solum blasphemiam sim-
plicem, quia non affirmat, sed tantum
opiat.

14. Hinc notet Confessarius, quod
blasphemia est convicium, seu locutio
per modum convicii, aut contumelie,
& maledictionis in Deum, vel Sanctos;
cujus species sunt simplex, & hæretica-
lis; hæreticalis est, quæ errorem sapit
in fide: seu, est locutio contumeliose
contra Deum, continens errorem con-
tra fidem; quatenus aliquid contra fi-
dem per modum indicativi de Deo affir-
mat, vel negat; & idè hæreticalis non
est, cum pronunciatur per verba impe-
rativi, vel optativi modi, ut Deus sit
maledictus, quia per hos modos, cum
indicativi non sint, nil fallum dicitur de
Deo, nisi in tali locutione aliquid affir-
mat.

mativum, vel negativum includatur contra Deum, ut si quis dicat, *o Deum injustum*, quod quidem valet, ac est *injustus*.

15. Simplex, non sapit hæresim, nec contra fidem aliquid affirmat, sed solum verba injuriosa, & irrisoria, ac maledictionis in Deum, & Sanctos enunciat. Vide lib. 1. capit. cit. num. 9. & Soufa o. sp. 19. num. 7. ac Suarez to. 1. de Relig. lib. 1. capit. 6.

16. Quæritur, in quo differat blasphemia hereticalis ab hæresi?

Resp. In hoc, quod hæreticus corde credit aliquid contra fidem, blasphemus autem hereticalis nil contra fidem sentit, licet verba proferat continentia errorem contra fidem: explicio: ore pronuncio, *Deus est injustus*: si corde credo esse injustum, sum hæreticus, etiam si pronuncio instanti cum pertinacia crediderim, quia, sicut cætera peccata, potest hæresis crimen in unico instanti committi; si autem id non credo, sed justissimum esse, solum blasphemus hereticalis efficior; patet à simili, possum verba injuriosa dicere contra Paulum, vocando spurium, non credendo, quod sit spurius; & vocando spurium, & simul credere talem esse; quæ certè est major injuria, dum à parte rei talis non sit.

17. Quæritur, an blasphemia possit esse venialis ex sola levitate materia?

Resp. Negativè, ratio est, quia blasphemia Deus injuriatur, levis autem injuria certè non est, quæ sit Deo proferendo verba contumelia, & improperii, ac maledictionis in ipsum, cujus infinita excellentia offenditur, & ipsius divinæ bonitati derogatur; venialis, & levis esse potest ex non plena advertentia, &

surreptione, ut, si quis conviciam in Deum diceret; vel contra Deum ex subito motu loqueretur, non advertens verborum sensum, nam tunc diceretur proferre verba non formaliter, & perfectè significantivè.

18. Sed quæritur, an blasphemus debeat intendere Deum injuriari, vel ipsius honori detrudere?

Resp. Negativè, sed ad malitiam contrahendam, sat est, quod voluntas advertenter faciat actum de se inhonorativum Dei, & in contemptum ipsius eudentem, quamvis honoris detractio expressè non intendatur; quemadmodum, ut quis peccet peccato furti, sufficit, quod rem surripiat, quam alienam cognoscit, quamvis non intendat offendere Deum. Suarez cit. cap. 6. num. 8. certè, si blasphemia prolata sit cum formali intentione inhonorandi Deum, est circumstantia intrinsecè aggravans, & augens Dei despectum, & irreverentiam; immò, cum ea intentio solet sæpè provenire ex odio, quo quis velit Deo illud malum irreverentiæ, & contemptus, (quod est peccatum distinctum à blasphemia) debet Confessarius interrogare penitentem de intentione, qua eam protulit, & si ex ea intentione prolata, & hereticalem invenerit, eum triplex commississe peccatum judicet: alterum odii contra charitatem, & Dei dilectionem; alterum blasphemia contra reverentiam, & cultum, ac laudem Deo debitam; & tertium contra externam fidei Confessionem.

Hinc, cum penitens se blasphemasse accusat, ad officium Confessarii spectat inquirere, quomodo, quibus verbis,

(Nn) 3

qua

qua intentione, coram quibus, & quoties blasphemaverit. Vide lib. I. cap. 3. num. 9. & 10.

CAPUT V.

Prop. V. VI. & VII. ab Innoc. XI. Sc.
Dilectio Dei.

1. PROP. 5. an peccet mortaliter, qui actum dilectionis Dei semel tantum in vita eliceret, condemnare non audeamus.

PROP. 6. Probabile est, ne singulis quidem rigorose quinquennis per se obligare præceptum charitatis erga Deum.

PROP. 7. Tunc solum obligat, quando tenemur justificari, & non habemus aliam viam, qua justificari possumus.

2. Ne dicta repetantur, videndus est liber primus cap. 1. ubi nu. 2. referimus, quid sit aliquod præceptum per se obligare, & nu. 17. taxavimus tempus, in quo per se præceptum charitatis obliget, cuius objectum formale, & materiale, ac modus eliciendi actum amoris Dei aperitur nu. 23. ex ipsa itaque dignitate, primatu, & magnitudine præcepti (nam hoc est maximum, & primum mandatum) est communis DD. opinio, ita obligare, ut per multum temporis non sit actus dilectionis Dei super omnia differendus, sed frequentandus, si non sæpius, ad minus sexies in anno; unde Confessarius requirendo numerum peccatorum, interrogabit penitentem, an Deum super omnia dilexerit? qui fortè negaturus erit, & tunc, considerato tempore, à quo non fuit confessus, facile numerum colliget, adeo ut, si per integrum annum in-

confessus vixerit, sex peccata mortalia ad minus in transgressione præcepti de diligendo Deum commiserit, & fortè sex in omissione actus fidei, & alia sex in omissione actus spei, quos fortè etiam omisit elicere.

Proinde in præfenti alia dubia circa dilectionem Dei aperienda sunt, ne Confessario in instructione penitentis deliræ doctrina, quam maximè utilis.

3. Quod Deus sit super omnia amandus, nullus, nisi insipiens, posset negare; nam, si bono (cum sit objectum amoris) amor debetur, infinito bono, & super omnia bona, à quo omne bonum, & sine quo nihil est bonum, amor super omnia debetur; quod nobis & naturali, & divina lege præcipitur.

4. Amare, est, velle bonum, sive desiderando alteri bonum, quod non habet, sive gaudento, aut complacendo de bono, quod habet. Deo possumus desiderare gloriam externam, ut, quod ab omnibus ametur, honoretur, & laudetur (cultus enim, & laus sunt bona externa ipsius) Et possumus gaudere de ipsius bonitate, & perfectionibus. Laureæ de charitat. disp. 9. art. 1. num. 6.

5. Sed dubitatur, an Deus amandus sit super omnia appreciatiuè, & pralatiuè, an intensiue?

Resp. Quamvis decens sit, & ad maiorem charitatis perfectionem spectet, ut quis conetur Deum amare amore intensiori, & vehementiori, quàm cetera; adhuc tamen id nobis non est præceptum, ut uno ore DD. loquuntur: ex eo enim homines maximis vexarentur scrupulis semper dubitando, an actus esset sufficienter intensus, & vehemens; tamen quia tenemur